

Bruselj, 27.6.2019
COM(2019) 293 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Ocena akcijskega načrta glede nedovoljene trgovine s strelnim orožjem med EU in
regijo jugovzhodne Evrope za obdobje 2015–2019**

{SWD(2019) 282 final}

**Ocena akcijskega načrta glede nedovoljene trgovine s strelnim orožjem med EU in
regijo jugovzhodne Evrope za obdobje 2015–2019**

Vsebina

1.	UVOD	2
1.1	Ozadje.....	2
1.2	Vsebina akcijskega načrta	3
1.3	Cilji ocene in metodologije	4
2.	IZVAJANJE AKCIJSKEGA NAČRTA.....	4
3.	SKLEPNE UGOTOVITVE OCENE	6
3.1	Ustreznost.....	6
3.2	Dodana vrednost EU in trajnost	7
3.3	Uspešnost.....	9
3.4	Učinkovitost	12
3.5	Skladnost	13
4.	SKLEPNE UGOTOVITVE	14

1. UVOD

1.1 Ozadje

EU je v okviru varnostne unije odločno ukrepala, da bi teroristom in storilcem kaznivih dejanj onemogočila sredstva za delovanje. Ti zaradi njenih ukrepov zdaj težje: (i) dostopajo do strelnega orožja in predhodnih sestavin za eksplozive, (ii) financirajo svoje dejavnosti in (iii) potujejo brez odkrivanja¹. Pomemben vidik tega dela so ukrepi za: (i) nadzor nad nabavo in posedovanjem orožja² ter (ii) omejitev dobave nezakonitega orožja, ki je na voljo storilcem kaznivih dejanj in teroristom³. Trgovina s strelnim orožjem ter osebnim in lahkim orožjem (v nadaljnjem besedilu: osebno orožje)⁴ je del glavnega posla organiziranih kriminalnih združb, tesno je povezana s terorizmom ter zahteva ustrezen in odločen odziv. Zahodni Balkan je glavni vir strelnega in drugega orožja, ki se tihotapi v EU⁵, in je zato v središču okrepljenega sodelovanja o varnostnih zadevah med EU in njenimi partnericami v regiji. To sodelovanje se izvaja prek političnega dialoga ter operativne in tehnične pomoči⁶.

Decembra 2014 so EU in njene partnerice z Zahodnega Balkana podprle akcijski načrt o nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem med EU in regijo jugovzhodne Evrope za obdobje 2015–2019⁷. Cilj akcijskega načrta je zagotoviti skladen okvir za sodelovanje med EU in regijo z določitvijo ciljev in ukrepov za okrepitev sodelovanja na podlagi posebnih potreb teh partneric in pomagati slednjim pri učinkovitejšem boju proti trgovini s strelnim orožjem.

Potreba po bolj poglobljenem sodelovanju na tem področju je partnerice v jugovzhodni Evropi spodbudila, da so leta 2018 sprejele regionalni časovni načrt za trajnostno rešitev za

¹ Za pregled glej Osemnajsto poročilo o nadaljnjem napredku pri vzpostavljanju učinkovite in prave varnostne unije (COM(2019) 145 final z dne 20. marca 2019).

² Glej Direktivo (EU) 2017/853 (175.2017) o spremembah Direktive Sveta 91/477/EGS o nadzoru nabave in posedovanja orožja.

³ Glej akcijski načrt za boj proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem in eksplozivi ter njihovi uporabi iz decembra 2015 (COM(2015) 624 final z dne 2. decembra 2015).

⁴ Osebno in lahko orožje ter pripadajoče strelivo sta orožje za vojaške namene in vključujeta: (a) osebno orožje: jurišne puške; polavtomatske puške in karabinke za vojaške namene; revolverje in pištole s samodejnim polnjenjem za vojaške namene; lahke mitraljeze; brzostrelke, vključno z brzostrelnimi pištolami; (b) lahko orožje: težke mitraljeze; topove, havbice in minomete z manj kot 100 mm premera cevi; metalce granat; netrajne topove; rakete, ki se izstrelijo z rame, ter druge protitankovske sisteme in sisteme zračne obrambe, ki izstreljujejo izstrelke, vključno z LPRSZO, vse pod pogojem, da jih lahko nosi posameznik ali skupina; (c) dele osebnega in lahkega orožja; (d) pribor za osebno in lahko orožje (kot so nočni vizirji, dušilci zvoka itd.) in (e) strelivo za osebno in lahko orožje.

Izraz „strelno orožje“ ima širši pomen ter zajema tako civilno strelno orožje kot tudi strelno orožje za vojaške namene. Protokol ZN o strelnem orožju z dne 11. julija 2001 opredeljuje strelno orožje kot vsako prenosno cevno orožje, ki izstreljuje, je namenjeno izstreljevanju ali ga je mogoče predelati za izstreljevanje šiber, krogel ali izstrelkov z delovanjem potisnega sredstva, razen starinskega strelnega orožja ali njegovih kopij. Opozoriti je treba, da nekatero lahko orožje, kot so rampe za rakete, ni strelno orožje. Izraz „strelno orožje“ zato ne zajema vsega osebnega orožja.

⁵ Europolova ocena ogroženosti zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala za leto 2017, <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/>.

⁶ Albanija, Srbija, Bosna in Hercegovina, Črna gora, Severna Makedonija in Kosovo*. Vsaka omemba Kosova v tem besedilu ne posega v stališča o statusu ter je v skladu z Resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov 1244 (1999) in mnenjem Meddržavnega sodišča o razglasitvi neodvisnosti Kosova.

⁷ Dokument Sveta 15516/14 z dne 14. novembra 2014, ki ga je Svet sprejel 4. in 5. decembra 2014 (dokument Sveta 16526/14); Ministrski forum EU-Zahodni Balkan o pravosodju in notranjih zadevah z dne 12. decembra 2014 v Beogradu.

nezakonito posedovanje, zlorabo in trgovino z osebnim in lahkim orožjem ter pripadajočim strelivom na Zahodnem Balkanu do leta 2024, ki je bil oblikovan na pobudo Francije in Nemčije, podprl pa ga je Svet⁸.

Center Jugovzhodne in Vzhodne Evrope za izmenjavo informacij pri nadzoru osebnega in lahkega orožja (v nadaljnjem besedilu: SEESAC), ki je bil ustanovljen v Beogradu leta 2002 in ga kot tehnično podporno enoto financira Evropska unija⁹, je bil vedno eden glavnih akterjev pri zagotavljanju sodelovanja med različnimi pobudami in uporabo sredstev EU v regiji. SEESAC zlasti usklajuje sestanke mreže strokovnjakov jugovzhodne Evrope za strelno orožje (SEEFEN, v nadaljnjem besedilu: strokovnjaki z Zahodnega Balkana), ki vključuje predstavnike policije, carine, tožilce in strokovnjake za balistiko. Vključeval je tudi podskupino, skupino strokovnjakov jugovzhodne Evrope za strelno orožje (SEEFEG), ki je bila ustanovljena po sprejetju akcijskega načrta.

1.2 Vsebina akcijskega načrta

Cilj akcijskega načrta je: (i) izboljšati izmenjavo informacij in obveščevalnih podatkov o kaznivih dejanjih; (ii) izboljšati operativno sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj; (iii) izboljšati zbiranje in izmenjavo statističnih podatkov; (iv) spodbujati mreženje na vseh ravneh in (v) uskladiti nacionalno zakonodajo partneric z Zahodnega Balkana o strelnem orožju s standardi EU in mednarodnimi standardi. V njem je opredeljenih več operativnih ukrepov, ki naj bi se izvajali v obdobju 2015–2019 za doseg treh strateških ciljev.

1. cilj je modernizacija organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj na Zahodnem Balkanu. Za doseg tega cilja se načrtujejo trije različni ukrepi:

1. ukrep zahteva, da vse partnerice v regiji jugovzhodne Evrope do konca leta 2019 vzpostavijo kontaktno točko za strelno orožje. Kontaktna točka mora uporabiti vsa razpoložljiva orodja za sledenje strelnemu orožju, vključno z iTRACE¹⁰, iARMS¹¹ in Europolovim analitičnim sistemom.

2. ukrep vključuje vzpostavitev pilotnega projekta o zbiranju podatkov.

3. ukrep zahteva izvedbo študije o sistemih za izmenjavo informacij za izboljšanje strateških in operativnih analiz informacij.

2. cilj je povečati medsebojno zaupanje.

⁸ Sklep Sveta (SZVP) 2018/1788 z dne 19. novembra 2018 v podporo Centru jugovzhodne in vzhodne Evrope za nadzor nad osebnim in lahkim orožjem (SEESAC) pri izvajanju regionalnega časovnega načrta za boj proti nedovoljeni trgovini z orožjem na Zahodnem Balkanu (UL L 293, 20.11.2018, str. 11).

⁹ Sklep Sveta 2002/842/SZVP z dne 21. oktobra 2002 o izvajanju Skupnega ukrepa 2002/589/SZVP z namenom, da bi Evropska unija prispevala k boju proti destabilizirajočemu kopičenju in širjenju osebnega orožja in lahkega orožja v jugovzhodni Evropi (UL L 289, 26.10.2002, str. 1), večkrat razširjen in spremenjen, nazadnje s Sklepom Sveta (SZVP) 2016/2356 z dne 19. decembra 2016 v podporo dejavnostim SEESAC za razorožitev in nadzor nad oborožitvijo v Jugovzhodni Evropi v okviru strategije EU za boj proti nedovoljenemu kopičenju in trgovini z osebnimi in lahkim orožjem in pripadajočim strelivom (UL L 348, 21.12.2016, str. 60).

¹⁰ iTrace je projekt, ki ga financira Evropska unija in ki snovalcem politike zagotavlja dinamične, količinsko opredeljene podatke o prenosih preusmerjenega konvencionalnega orožja, streliva in povezanega materiala.

¹¹ Interpolova evidenca nedovoljenega strelnega orožja in sistem upravljanja spremljanja (iARMS) je vrhunsko orodje, ki olajšuje izmenjavo informacij in preiskovalno sodelovanje med organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj v zvezi z mednarodnim pretokom nedovoljenega strelnega orožja in zakonitega strelnega orožja, ki je bilo uporabljeno pri storitvi kaznivega dejanja.

1. ukrep poziva k organiziranju skupnih sestankov strokovnjakov za strelno orožje. Skupni odbor strokovnjakov za strelno orožje iz EU in partneric z Zahodnega Balkana je šel še korak dlje in povabil strokovnjake za strelno orožje iz jugovzhodne Evrope na sestanek skupine evropskih strokovnjakov za strelno orožje.

2. ukrep je bil namenjen letnemu organiziranju dni skupnega ukrepanja¹² ter vključitvi partneric z Zahodnega Balkana v Evropsko večdisciplinarno platformo proti grožnjam kriminala v okviru cikla politike EU (EMPACT, v nadaljnjem besedilu: platforma za strelno orožje).

3. cilj je krepiti zmogljivosti z organiziranjem dejavnosti usposabljanja v zvezi s trgovino s strelnim orožjem. Skupni odbor je naročil tudi študijo izvedljivosti o nadaljevanju prostovoljnega oddajanja neregistriranega orožja.

1.3 Cilji ocene in metodologije

V tem poročilu so predstavljeni dosežki akcijskega načrta pri obravnavanju nedovoljene trgovine s strelnim orožjem med EU in regijo jugovzhodne Evrope od leta 2015. Ta ocena se opira predvsem na posvetovanje izvršilnih organov držav članic, partneric z Zahodnega Balkana, agencij EU, kot so organ EU za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj (Europol), Evropska agencija za mejno in obalno stražo (EBCGA), Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL) in mednarodne organizacije, ki delujejo na terenu, kot sta SEESAC in Urad Združenih narodov za droge in kriminal. To posvetovanje je vključevalo vprašalnik, ki ga je Evropska komisija poslala navedenim skupinam junija 2018.

Komisija je organizirala tudi štiri namenska srečanja, ki jih je sama pripravila¹³, njihovi zaključki pa so bili upoštevani pri oceni Komisije.

V poročilu so upoštevani tudi rezultati sestankov strokovnjakov z Zahodnega Balkana, sestankov o operativnem preprečevanju, odkrivanju in preiskovanju kaznivih dejanj in sestankov komisij za osebno orožje na Zahodnem Balkanu.

Komisija je upoštevala tudi več zunanjih študij, ki so jih izvedle neodvisne organizacije.

Ker akcijski načrt ni vseboval kazalnikov uspešnosti, je bila ocena njegovega izvajanja zahtevna. Analizo so ovirale tudi razlike v podrobnosti poročanja ter omejitve glede primerljivosti informacij na ravni EU. Komisija se je opirala predvsem na kvalitativno poročanje na podlagi pričevanj namesto števil. Kadar pa so številke sicer bile na voljo, so potrdile mnenja zainteresiranih strani, njihova konvergenca pa zagotavlja zanesljivost sklepnih ugotovitev in ustreza vprašanju iz ocene.

2. IZVAJANJE AKCIJSKEGA NAČRTA

V okviru 1. ukrepa so si države članice EU in države v regiji prizadevale vzpostaviti nacionalne kontaktne točke za strelno orožje. Pomoč jim je ponudil SEESAC, ki je zagotovil namensko opremo, usposabljanje in svetovanje. Vzporedno s tem je EU sprejela smernice za

¹² Pri dnevu skupnega ukrepanja gre za dneve usklajenega nadzora, ki ga izvajajo organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj različnih držav, ki preganjajo organizirane kriminalne združbe, vključene v trgovino s strelnim orožjem.

¹³ 26. januarja 2016, 30. novembra 2016, 26. januarja 2018 in 24. septembra 2018.

dobre prakse za vzpostavitev kontaktnih točk za strelno orožje¹⁴. Od 31. decembra 2018 delujejo štiri kontaktne točke na Zahodnem Balkanu (kontaktna točka na Kosovu* je bila popolnoma operativna, kontaktne točke v Albaniji, Severni Makedoniji in Srbiji pa so bile vzpostavljene, vendar še niso bile popolnoma operativne).

V okviru 2. ukrepa je SEESAC oblikoval metodologijo za regionalne raziskave o osebnem orožju. Cilj tega je bil spodbujati: (i) krepitev zmogljivosti v organih za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj ter (ii) boljši pretok podatkov za usklajeno ocenjevanje. Vseh šest partneric je zagotovilo vložek in zdaj uporabljajo to metodologijo. Za izvajanje tega ukrepa je Evropska komisija Uradu Združenih narodov za droge in kriminal dodelila 1,5 milijona EUR iz Sklada za notranjo varnost 2016 za zbiranje podatkov in ustvarjanje ustreznih vrednosti za merjenje kazalnikov, ki vključujejo partnerice z Zahodnega Balkana¹⁵.

V okviru 3. ukrepa je SEESAC izvedel študijo izvedljivosti¹⁶ o „povezovanju sistemov za registracijo osebnega in lahkega orožja v jugovzhodni Evropi“. Študija je poskušala izboljšati strateško in operativno analizo informacij o zakonitem strelnem orožju in preprečiti preusmerjanje.

V okviru 2. cilja za izboljšanje medsebojnega zaupanja je Komisija organizirala štiri usklajevalne sestanke med letoma 2016 in 2018 za oceno sprejetih operativnih ukrepov in usmerjanje različnih dejavnosti, da bi zagotovila boljše usklajeno ukrepanje v regiji.

Temeljno operativno sodelovanje je potekalo prek platforme za strelno orožje v okviru cikla politike EU¹⁷. Vsako leto so se ob podpori Europol organizirali usklajeni pregledi na mejah in v notranjosti, in sicer za odkrivanje avtobusnih povezav na dolge razdalje in trgovcev s strelnim orožjem. Evropska agencija za mejno in obalno stražo (EBCGA) je zagotovila tudi podporo za krepitev mejnih kontrol v regiji in njeni soseščini, saj je trgovina s strelnim orožjem zajeta v opredelitvi „čezmejnega kriminala“, torej področja, za katero je pristojna. EBCGA je zaradi kazalnikov, dogovorjenih v okviru Mreže za analizo tveganj na Zahodnem Balkanu, ki jo je vzpostavila EBCGA, Zahodni Balkan opredelila kot pomembno operativno območje in podpira usklajeno zbiranje podatkov o trgovini s strelnim orožjem.

Sporazumi o sodelovanju so bili sklenjeni med Europolom ter Albanijo, Bosno in Hercegovino, Črno goro, Severno Makedonijo in Srbijo¹⁸. Ti sporazumi so priložnost za izmenjavo informacij in obveščevalnih podatkov ter za sodelovanje pri operacijah. Pet partneric z Zahodnega Balkana¹⁹ je sodelovalo pri 16 od 19 operativnih ukrepov v okviru platforme za strelno orožje.

V okviru 3. cilja je CEPOL oblikoval delovne dogovore z vsemi partnericami z Zahodnega Balkana o usposabljanju in krepitevi zmogljivosti (razen s Severno Makedonijo, za katero pogajanja o delovnih dogovorih še potekajo). Zagotovil je od dve do štiri dejavnosti usposabljanja in spletnih seminarjev na leto ter spletne module in program izmenjave. Poleg

¹⁴ 15. maja 2018, dokument Sveta št. 8586/18.

¹⁵ <https://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/data-collection-and-analysis.html>

¹⁶ <http://www.seesac.org/publication/p2.html>

¹⁷ Sklepi Sveta o vzpostavitvi in izvajanju cikla politike EU za organizirani kriminal in hude oblike mednarodnega kriminala (dok. 15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94, 10.6.2011).

¹⁸ In sicer z dne 9. decembra 2013, 31. avgusta 2016, 29. septembra 2014, 22. decembra 2011 oziroma 16. januarja 2014.

¹⁹ Albanija, Bosna in Hercegovina, Severna Makedonija, Črna gora in Srbija.

tega je SEESAC oblikoval specializirane module usposabljanja o kontaktnih točkah za strelno orožje za operativne analitike, kriminaliste, analitike obveščevalnih podatkov o kaznivih dejanjih in forenzične preiskovalce. Hkrati je pomagal vladnim institucijam uskladiti dejavnosti za nadzor nad osebnim orožjem in poenotiti njihove nacionalne zakonodaje s standardi EU ter njihovimi ustreznimi nacionalnimi akcijskimi načrti.

3. SKLEPNE UGOTOVITVE OCENE

3.1 Ustreznost

Strelno orožje, s katerim se trguje na Zahodni Balkan ter znotraj ali iz njega, še naprej ogroža celotno evropsko celino. Po ocenah je na Zahodnem Balkanu 2,3 milijona kosov orožja v rokah civilistov registriranih, 3,8 milijona kosov pa je neregistriranih²⁰.

Pojavlja se trend preusmerjanja nezakonito predelanega orožja za streljanje s slepimi naboji oziroma plinskega in plašilnega orožja v pravo strelno orožje, regija pa je prehodna točka za preprodajalce takih vrst orožja.

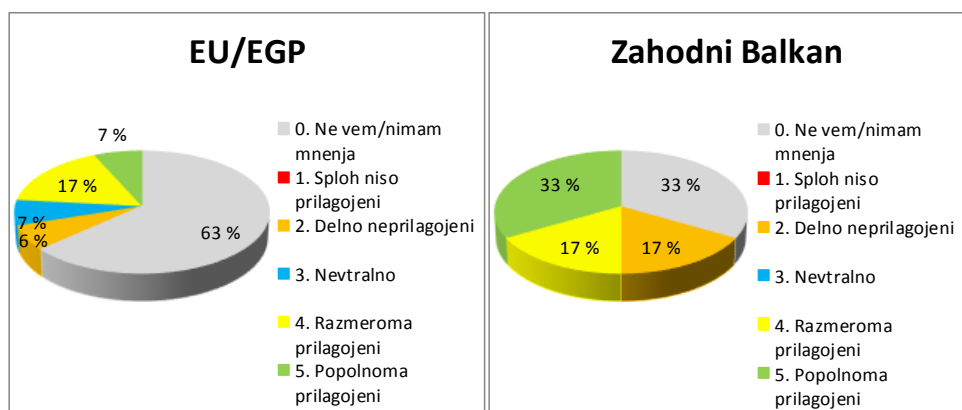

Diagram 1. Ustreznost akcijskega načrta za trenutne potrebe²¹

Na splošno so partnerice z Zahodnega Balkana akcijski načrt in sodelovanje z EU ocenile kot ustrežnejša in pomembnejša kot države članice EU.

Zainteresirane strani, ki so sodelovale v posvetovanju, so pozitivno ocenile akcijski načrt glede njegovega poudarka na strukturah, sodelovanja na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter tehnične pomoči in usposabljanja. Izjavile pa so, da bi bilo treba razviti sodelovanje z drugimi državami, kot sta Moldavija in Ukrajina, v katerih je nadzor nad strelnim orožjem manj strog. Platforma za strelno orožje je tudi sprejela razširitev trenutnega operativnega ukrepa na te države. Zainteresirane strani, ki so sodelovale v posvetovanju, so dejale, da je bilo v akcijskem načrtu premalo pozornosti namenjene kazenskopravni politiki, krepitvi kazenskih sankcij in kazenskim postopkom. Izkazalo se je, da so te teme pomembne, saj kazenske sankcije na Zahodnem Balkanu pogosto ne obravnavajo ustrezno trgovine s strelnim orožjem kot ločeno kaznivo dejanje, zato ga nacionalni organi redko preganjajo. Zainteresirane strani so tudi poudarile, da je bilo premalo pozornosti namenjene dejavnostim ozaveščanja za upravljanje zalog, zmanjšanje presežka ali razsežnost spola (premajhna zastopanost žensk, zavedanje o nasilju na podlagi spola).

²⁰ Krepitev odpornosti na Zahodnem Balkanu, op. cit.

²¹ Odgovori na vprašalnik, ki je bil organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj poslan junija 2018.

Na splošno so zainteresirane strani izjavile, da je treba akcijski načrt kljub njegovi pomembni vlogi pri izboljšanju sodelovanja proti trgovini s strelnim orožjem še vedno izboljšati in posodobiti.

Ključne ugotovitve

- Akcijski načrt je bil osredotočen na glavna vprašanja boja proti trgovini s strelnim orožjem z upoštevanjem skupnih upravnih struktur, dogovorjenega načina dela in skupnih potreb po usposabljanju.
- Akcijski načrt je spodbujal usklajeno zbiranje podatkov za oceno ogroženosti, v njem pa so bile opredeljene tudi skupne nevarnosti.
- Spodbujal je skupen, usklajen in ciljno usmerjen nadzor, ki ga podpirajo agencije EU.
- V akcijskem načrtu je bilo premalo pozornosti namenjene kazenskopravni politiki, krepitvi kazenskih sankcij in kazenskim postopkom.
- Načrt tudi nezadostno obravnava morebitne prihodnje nevarnosti, povezane s trgovino v Ukrajino in Moldavijo in iz njiju.
- Partnerice z Zahodnega Balkana so na splošno tesneje vključene kot države članice EU.
- Akcijski načrt ne upošteva ustrezno vprašanja kazenskih sankcij in politik ter zmanjšanja zalog.

3.2 Dodana vrednost EU in trajnost

Med dejavnostmi iz akcijskega načrta in trenutnimi trendi v trgovini s strelnim orožjem ni mogoče ugotoviti neposredne vzročne povezave, saj na navedene trende vplivajo različni drugi dejavniki ter posamezne ali dvostranske pobude. Pomanjkanje kazalnikov uspešnosti v akcijskem načrtu ter razlike v podrobnosti poročanja so prav tako vplivale na dejstvo, da je težko količinsko opredeliti dodano vrednost EU akcijskega načrta.

Vendar je večina vključenih zainteresiranih strani priznala dodano vrednost akcijskega načrta. Pomen vloge Evropske komisije kot usklajevalca je bil ocenjen pozitivno, saj Komisija pomaga z zagotavljanjem foruma, na katerem se lahko organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj srečujejo, navezujejo stike in izboljšujejo sodelovanje s partnericami z Zahodnega Balkana. Zainteresirane strani so pripomnile, da je mogoče to samo po sebi šteti za velik dosežek v regiji, kjer so še vedno prisotne pomembne politične napetosti.

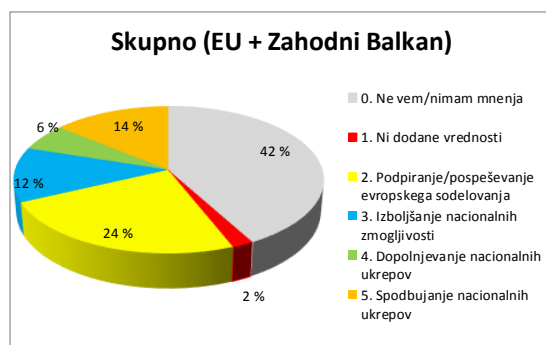

Diagram 2. Glavna področja dodane vrednosti akcijskega načrta²²

Kar zadeva operativno sodelovanje, je bila organizacija skupnih usklajenih in ciljno usmerjenih pregledov večinoma pohvaljena, ker olajšuje zbiranje obveščevalnih podatkov, izmenjavo informacij in ugotavljanje ozkih grl.

Večina partneric z Zahodnega Balkana je priznala Europolovo podporo operativnemu sodelovanju prek vključevanja njegovega operativnega centra in stalnega sporočanja obveščevalnih podatkov 24 ur na dan in sedem dni v tednu. Hkrati so nekatere partnerice z Zahodnega Balkana izrazile stališče, da Europolova podpora ni zagotovila pravočasnih povratnih informacij in koristne analize obveščevalnih podatkov. Europol je lahko zagotovil le majhno število primerov obveščevalnih dejavnosti, povezanih z Zahodnim Balkanom (5,4 % vseh primerov v letu 2017, 7,6 % v letu 2018)²³. Po mnenju partneric z Zahodnega Balkana je bil prispevek drugih agencij, kot sta Eurojust in EBCGA, zgolj majhen. Nobena skupna preiskovalna skupina za trgovino s strelnim orožjem na Zahodnem Balkanu ni prejela podpore Eurojusta, vključitev EBCGA in uporaba storitev Eurosur²⁴ za združevanje podatkov pa nista zagotovili dovolj uporabnih informacij, ki bi omogočile večje zasege strelnega orožja²⁵.

Vse zainteresirane strani iz EU in z Zahodnega Balkana so pozitivno ocenile sestanke strokovnjakov z Zahodnega Balkana, ki so olajšali vzpostavljanje kontaktnih točk za strelno orožje na Zahodnem Balkanu. Poleg tega so ti sestanki olajšali vključitev organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj z Zahodnega Balkana v operativni akcijski načrt platforme za strelno orožje za leto 2019.

Trajnost rezultatov, doseženih v okviru akcijskega načrta, je močno odvisna od tega, ali in kako se bo akcijski načrt izvajal v prihodnosti. Zgolj razširitev načrta brez upoštevanja nove stvarnosti in ugotovljenih potreb najverjetneje ne bi imela opaznega učinka.

Vendar je bil akcijski načrt dinamičen dokument, ki je vseboval splošne cilje, hkrati pa je skupnemu odboru strokovnjakov za strelno orožje iz EU in strokovnjakov partneric iz jugovzhodne Evrope omogočil, da na njegovi podlagi utemeljijo sklepne ugotovitve ter določijo posebne cilje in dejavnosti za njegovo izvajanje.

²² Odgovori na vprašalnik, ki je bil organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj poslan junija 2018.

²³ Vir: Europol.

²⁴ Evropski sistem varovanja meja.

²⁵ Albanija, Bosna in Hercegovina, Severna Makedonija, Črna gora in Srbija.

Ključne ugotovitve

- Akcijski načrt je zagotovil splošni okvir za sodelovanje, tako da je omogočil forum, v katerem se lahko organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj srečujejo, navezujejo stike in krepijo sodelovanje.
- Medsebojni strokovni pregledi in spodbujanje k vzpostavitvi nacionalnih kontaktnih točk ter k sprejemanju skupnih tečajev usposabljanja.
- Polna vključitev v platformo za strelno orožje, v enakopravnem položaju z državami članicami EU.
- Skromna vključenost agencij EU (Europol, Eurojust in EBCGA) v dejavnosti akcijskega načrta.

3.3 Uspešnost

Kot je pojasnjeno tudi v oddelku 3.2, je bilo uspešnost načrta težko oceniti zaradi dveh dejavnikov: pomanjkanja kazalnikov uspešnosti v akcijskem načrtu in razlik v podrobnosti poročanja. Komisija je imela pri izvedbi svoje ocene le omejen dostop do operativnih informacij Europol, držav članic EU ter partneric iz jugovzhodne Evrope. Le redki primeri zasegov in skupnih operacij so zagotovili podrobne informacije, ki bi omogočile oceno poti nedovoljene trgovine in operativnih metod preprodajalcev. Komisija je prejela tudi protislovne številke, zaradi katerih je bilo težko oceniti udeležbo držav. Statistike o zasegih, prostovoljnih oddajah in uničenju orožja niso bile dovolj podrobne, da bi omogočile analize trendov in primerjave med sodnimi pristojnostmi.

V posvetovanju sodelujoče zainteresirane strani so izrazile mešane občutke glede uspešnosti akcijskega načrta. Dejavnosti, povezane z modernizacijo organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj (1. cilj), so se na splošno štejele za učinkovitejše od dejavnosti, povezanih z gradnjo medsebojnega zaupanja in dejanskim sodelovanjem (2. cilj). Podobno so bili mešani občutki izraženi tudi v zvezi z dejavnostmi o krepitvi usposabljanja in krepitvi zmogljivosti (3. cilj).

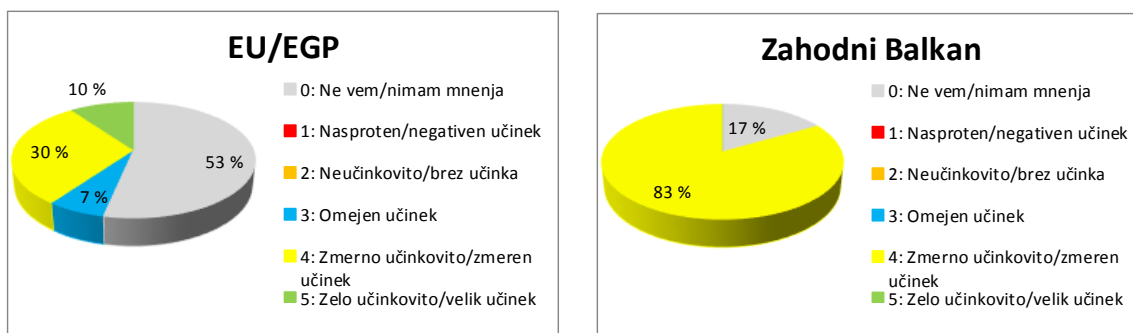

Diagram 3. Uspešnost ukrepov v okviru 1. cilja²⁶

V okviru 1. cilja usklajeno zbiranje podatkov o zasegih strelnega orožja ostaja ena od glavnih ovir tako v EU kot tudi na Zahodnem Balkanu. Samo 16 držav članic EU²⁷ in 4 partnerice z Zahodnega Balkana²⁸ sodelujejo v svetovni študiji o strelnem orožju Urada Združenih narodov za droge in kriminal, ki jo financira EU, zaradi česar je uspešnost študije omejena.

²⁶ Odgovori na vprašalnik, ki je bil organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj poslan junija 2018.

²⁷ AT, BE, CZ, DK, EL, ES, FI, HR, LT, NL, PT, RO, SE, SI, SK, UK.

²⁸ AL, BiH, MD, ME.

Razlog za tako majhno udeležbo je v dejstvu, da je le malo kontaktnih točk dovolj operativnih, da lahko zagotavljajo zahtevane podatke. Predloga z minimalnimi standardnimi zahtevami glede obveščevalnih podatkov ni bila oblikovana, organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj pa so pogosto menili, da je predloga omejevala uporabnost izmenjanih informacij.

Nacionalna zakonodaja partneric z Zahodnega Balkana je bila na splošno usklajena z zakonodajo EU²⁹, vendar morajo partnerice zaradi revizije direktive o strelnem orožju³⁰ in njenih izvedbenih ukrepov izvesti zakonodajne spremembe, zlasti glede standardov za onesposobitev in označevanje strelnega orožja.

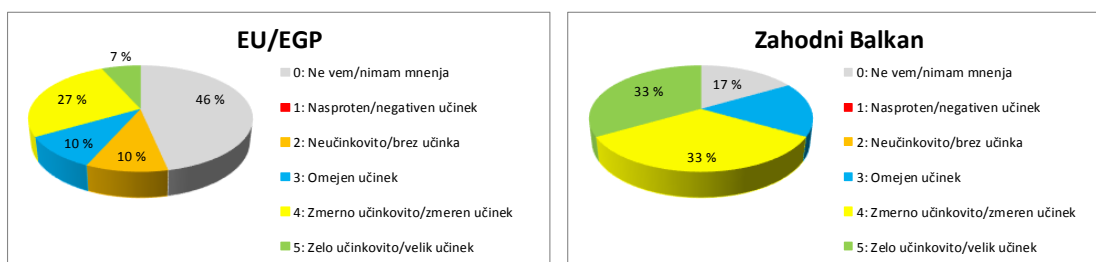

Diagram 4. Uspešnost ukrepov v okviru 2. cilja³¹

V okviru 2. cilja so bile zainteresirane strani na splošno zadovoljne z uspešnostjo skupnih sestankov, vendar so pripomnile, da je bila njihova uspešnost včasih okrnjena zaradi udeležencev, ki so kot preiskovalci na srednji ravni potrebovali dovoljenja in navodila za nastop na mednarodnih sestankih in niso bili vedno seznanjeni s širšim razvojem v njihovih ustreznih institucijah.

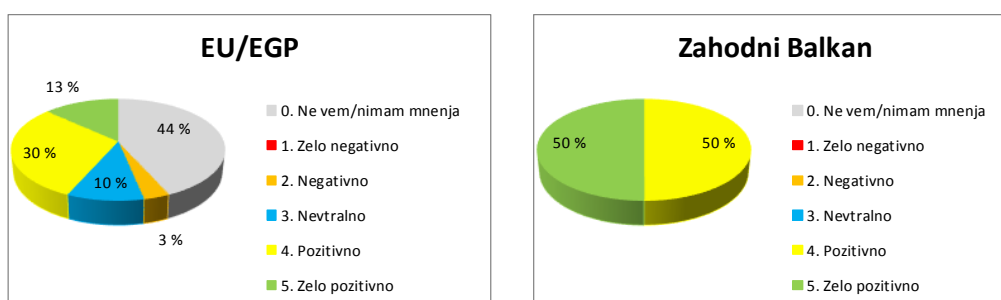

Diagram 5. Uspešnost skupnih sestankov med EU in Zahodnim Balkanom³²

Pogosta fluktuacija osebja v nacionalnih organih za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj pri partnericah z Zahodnega Balkana je otežila vsakdanje sodelovanje in izmenjavo informacij. Kljub temu so razpoložljivi podatki dokazali, da se udeleženci lahko učijo iz težav, s katerimi so se srečali med skupnimi usklajenimi in ciljno usmerjenimi

²⁹ Zlasti Direktiva Sveta 91/477/EGS o nadzoru nabave in posedovanja orožja (UL L 256, 13.9.1991, str. 51). Uredba (EU) št. 258/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2012 o izvajanju člena 10 Protokola Združenih narodov o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja, njegovih sestavnih delov in streliva ter trgovini z njimi, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (Protokol ZN o strelnem orožju), uvedbi izvoznih dovoljenj za strelno orožje, njegove sestavne dele in strelivo ter ukrepov glede njihovega uvoza in tranzita (UL L 94, 30.3.2012, str. 1).

³⁰ Direktiva (EU) 2017/853 z dne 17. maja 2017 o spremembi Direktive Sveta 91/477/EGS o nadzoru nabave in posedovanja orožja (UL L 137, 24.5.2017, str. 22).

³¹ Odgovori na vprašalnik, ki je bil organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj poslan junija 2018.

³² Odgovori na vprašalnik, ki je bil organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj poslan junija 2018.

pregledi. To kaže tudi večje število sporočil, izmenjanih prek mrežne aplikacije za varno izmenjavo informacij (SIENA) v okviru skupnih ciljno usmerjenih operacij (kot prikazuje diagram 6). Tudi število zaseženega strelnega orožja (med dnevi ukrepanja in v nadaljnjih preiskavah) se je stalno povečevalo (kot prikazuje diagram 7).

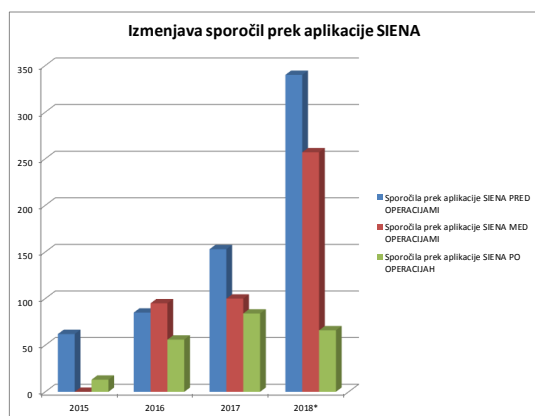

Diagram 6.

33

Diagram 7.

34

Mejni pregledi med partnericami z Zahodnega Balkana so se na terenu izkazali za neustrezne. Čeprav obstajajo dokazi, da strelno orožje prek Zahodnega Balkana potuje v Evropsko unijo in iz nje, kar priznavajo vse zainteresirane strani in ocene obveščevalnih podatkov, do zasegov redko pride na mejah, saj so večinoma izvedeni na notranjem ozemlju. Več zainteresiranih strani je opozorilo tudi na pomanjkljivosti: mejni policisti in carinski uradniki se premalo opirajo na profiliranje tveganj in predhodne obveščevalne podatke, niso posebej usposobljeni za odkrivanje strelnega orožja, niso ustrezno opremljeni, osredotočajo se na mejne prehode in nimajo jasne strategije za nadzor preostalih kopenskih meja, ki jih uporabljajo tihotapci.

Z mednarodnim sodelovanjem med EU in Zahodnim Balkanom je bilo mogoče ugotoviti več šibkih točk v kazenskih postopkih v vsaki posamezni državi v obeh regijah: posebne preiskovalne tehnike se med državami močno razlikujejo, nadzorovane dobave pa so omejene zaradi splošne nenaklonjenosti odobritvi takih operacij v tranzitnih državah. Menili so tudi, da bi lahko ugoden skupni zakonodajni okvir na nacionalni ravni spodbudil učinkovitejšo izmenjavo informacij za obveščevalne namene zunaj posebnih preiskav.

Na področju forenzike (zlasti balistike) so v regiji prisotne velike razlike v tehnologiji, kar ovira izmenjavo in navzkrižne primerjave prek meja. Balistične analize in mednarodne primerjave se izvajajo za vsak primer posebej in niso niti sistematične niti popolnoma avtomatizirane.

V okviru 3. cilja je treba poudariti, da se je udeležba partneric z Zahodnega Balkana na usposabljanjih, ki jih zagotavlja CEPOL, bistveno povečala. Številke kažejo na neenakomerno udeležbo po državah članicah EU, pri čemer ni nekega posebnega prepoznavnega trenda, stopnja udeležbe pa je stabilna in nizka³⁵. Dve državi pri sodelovanju izstopata, in sicer Grčija in Portugalska, pri katerih je število tistih, ki so se dejansko udeležili spletnih usposabljanj, znatno večje (povprečno 66 oziroma 15 udeležencev spletnih usposabljanj).

³³ Viri: Europol, EMPACT. Podatki za leto 2018 niso končni.

³⁴ Prav tam.

³⁵ Države članice so v povprečju vsako leto poslale 3,8 udeležence na vsa usposabljanja (rezidenčna usposabljanja in spletne seminarje), medtem ko so partnerice z Zahodnega Balkana poslale 2,7 udeležence.

Vendar je več zainteresiranih strani obžalovalo pomanjkanje zadostnega praktičnega usposabljanja; ugotovile so tudi potrebe pri vzpostavljanju skupnih preiskovalnih skupin in pri posameznih vprašanjih, kot so strelno orožje, ki ga je mogoče predelati, ter posamezne dejavnosti ozaveščanja za carinike in mejne policiste.

Ključne ugotovitve

- Dejavnosti, ki se izvajajo na podlagi akcijskega načrta za modernizacijo organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj.
- Približevanje zakonodaje na Zahodnem Balkanu standardom EU.
- Organiziranje skupnih sestankov za vzpostavitev edinstvenega prostora za dialog in izmenjavo dobrih praks med strokovnjaki za strelno orožje.
- Nenehno izboljševanje izmenjave informacij in operativnega sodelovanja med skupnimi usklajenimi in ciljno usmerjenimi pregledi.
- Pozitivni odzivi držav Zahodnega Balkana na priložnosti za usposabljanje in krepitev zmogljivosti.
- Pomanjkanje ključnih kazalnikov uspešnosti, ki bi omogočili celovito oceno napredka pri doseganju ciljev.
- Nacionalne kontaktne točke še vedno niso vzpostavljene in operativne v vseh državah, zato:
 - še vedno ni usklajenega zbiranja podatkov o zasegih strelnega orožja,
 - podatkovna zbirka iArms ni sistematično zapolnjena,
 - ni sistematičnega sledenja zaseženega orožja,
 - ni sistematične ali avtomatizirane balistične analize ter čezmejnih primerjav.
- Mejne kontrole na zahodnem Balkanu so se izkazale kot neustrezne za odkrivanje trgovine s strelnim orožjem, predvsem zaradi neobveščenih, neusposobljenih in neopremljenih mejnih policistov in carinskih uradnikov.
- Neustreznost preiskovalnih orodij pri čezmejnih operacijah zaradi različnih pravnih

3.4 Učinkovitost

Izvajanje analize stroškov in koristi akcijskega načrta je bilo omejeno zaradi dejstva, da številke in zanesljivi podatki skoraj niso na voljo, zlasti glede finančnih stroškov.

Platforma za strelno orožje lahko načeloma zagotovi znatno finančno podporo državam članicam EU in partnericam z Zahodnega Balkana. Ta finančna podpora lahko krije stroške, kot so stroški sodelovanja na dnevih skupnega ukrepanja, nagrade javnosti za zagotavljanje informacij, financiranje posebne opreme in najem prostorov za tajne operacije. Ta finančna podpora je na voljo prek različnih skladov, kot je Sklad za notranjo varnost GD za migracije in notranje zadeve (GD HOME), instrument za predpristopno pomoč za obdobje 2015–2020, instrument za prispevanje k stabilnosti in miru (2014–2020) ter skupna zunanja in varnostna politika (2017–2019). Vendar se je zdelo, da uradniki za zvezo držav članic EU pri partnericah z Zahodnega Balkana ter nacionalni preiskovalci niso povsem seznanjeni s tem instrumentom in večinoma uporabljajo nacionalno financiranje in izključno dvostransko sodelovanje.

Operativno sodelovanje med Evropsko unijo in partnericami z Zahodnega Balkana se z leti ni izboljšalo ali pa je bil njegov trend celo negativen. To kaže vse manjše število sporočil prek aplikacije SIENA (zunaj operacij skupnega nadzora), ki jih pošiljajo partnerice z Zahodnega Balkana, ki je s 67 % leta 2017 padlo na 29 % leta 2018. Isti trend je mogoče opaziti pri primerih, izmenjanih z Europolom: medtem ko se je njihovo število za države članice EU med

letoma 2017 in 2018 povečalo (s 26 na 29), se je za partnerice z Zahodnega Balkana zmanjšalo (s 4 na 2)³⁶.

Kar zadeva usposabljanja, se je CEPOL odločil kriti stroške udeležencev vsake partnerice z Zahodnega Balkana za njene dejavnosti (6 v letih 2016 in 2017 ter 4 v letu 2018), vendar so partnerice poslale dvakrat več udeležencev v primerjavi s številom, za katerega so prejele financiranje (pri tem so države članice EU na usposabljanja poslale 1,62- do 1,69-krat več oseb od števila udeležencev, ki ga je financiral CEPOL)³⁷. To kaže sorazmerno večjo zavezo in interes partneric z Zahodnega Balkana kot pri državah članicah EU v nadnacionalnih priložnostih za usposabljanje in torej velike koristi v primerjavi s stroški. SEESAC je zagotovil tudi koristno praktično usposabljanje za uradnike organov za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj. Vzpostavil je na primer platformo za prepoznavanje orožja, ki naj bi organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj pomagala: (i) ugotoviti zaseženo orožje, strelivo in eksplozive ter (ii) pripraviti poročila za nadaljnje kazenske preiskave. Učinkovitost usposabljanj je sicer težko oceniti, saj organizatorji niso zagotovili analiz hierarhičnih usposabljanj (tj. nadaljnjih usposabljanj na nacionalni ravni, ki jih zagotovijo udeleženci na regionalnih usposabljanjih). Večina udeležencev usposabljanj, s katerimi je bilo opravljeno posvetovanje, ni izrazila nobenega mnenja o prejetih usposabljanjih. Tisti, ki pa so podali mnenje, so poudarili pomanjkanje praktičnega svetovanja o vzpostavljanju skupnih preiskovalnih skupin in o posameznih vprašanjih, kot je strelno orožje, ki ga je mogoče predelati.

Ključne ugotovitve

- Koristna podpora platforme za strelno orožje operativnemu sodelovanju.
- Velik interes in stopnja udeležbe partneric z Zahodnega Balkana na usposabljanjih, ki jih zagotavljata CEPOL in SEESAC.
- Premalo podatkov o konkretnih rezultatih. Premajhna ozaveščenost o podpori, ki jo zagotavljajo platforma za strelno orožje ali druga orodja EU.
- Izmenjave informacij med Europolom in zahodnimi državami vsem zadevnim stranem ne zagotavljajo zadovoljivih rezultatov.

3.5 Skladnost

Evropska komisija si je prizadevala zagotoviti, da bi se vsi ukrepi zainteresiranih strani dopolnjevali. S tem se bo odpravilo tveganje prekrivanja in izboljšalo sodelovanje v preiskavah čezmejnih kaznivih dejanj, skladno s sklepi Sveta z dne 13. decembra 2016³⁸. Trgovina s strelnim orožjem je bila tudi vključena v skupni akcijski načrt protiterorističnih dejavnosti za Zahodni Balkan z dne 5. oktobra 2018³⁹. Platforma za strelno orožje ter dejavnosti SEESAC so bile vključene tudi v pristop Integrativnega upravljanja notranje varnosti (IISG) za Zahodni Balkan, ki ima tri stebre: protiteroristične dejavnosti, boj proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu ter varnost meja⁴⁰.

³⁶ Vir: Europol.

³⁷ Vir: CEPOL.

³⁸ Dokument Sveta 15536/16.

³⁹ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/news/docs/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf; glej 5. cilj.

⁴⁰ <https://wb-iisg.com/>

Usklajevalni organ IISG je priznal vlogo SEESAC kot posrednika pri usklajevanju dejavnosti nadzora nad orožjem ter boja proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem. S tem bo zagotovljena skladnost z drugimi področji dela in strokovnimi skupinami.

Sodelovanje med EU in regijo jugovzhodne Evrope ostaja oteženo zaradi velikega števila zainteresiranih strani, ki niso vedno usklajene. Različne države in mednarodne organizacije, kot so Small Arms Survey, Center jugovzhodne Evrope za odkrivanje in pregon kaznivih dejanj, Severnoatlantska zveza (NATO), Urad Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC) ter Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), so prav tako dejavne v regiji. Vendar dejavnosti teh skupin niso jasno usklajene s SEESAC, platformo za strelno orožje ter Integrativnim upravljanjem notranje varnosti.

Številne zainteresirane strani so omenile nepotrebno podvajanje sestankov, pri čemer podobni udeleženci odpirajo iste razprave. Nasprotno pa se zaradi pomanjkanja notranjega usklajevanja in izmenjave informacij predstavniki držav pogosto udeležujejo različnih sestankov, ne da bi vedeli, da so podobne razprave ali predstavitve že prej potekale v podobnih oblikah.

Različne poti financiranja (kot je instrument za predpristopno pomoč, vključno z instrumentom za izmenjavo informacij in tehnično pomoč (TAIEX), in Sklad za notranjo varnost) so sprva povzročile neskladnosti in pomanjkljivo usklajenost. Vendar so bila ta vprašanja ob pomoči Komisije obravnavana in odpravljena. Med preostalimi izzivi ostaja financiranje skupne zunanje in varnostne politike, ki se včasih zagotavlja brez celovitega pregleda drugih podobnih dejavnosti v regiji.

Nazadnje je bila zagotovljena skladnost med akcijskim načrtom in regionalnim časovnim načrtom. Komisija, platforma za strelno orožje, Europol ter SEESAC so bili vsi tesno vpeti v pripravo ocene potreb regionalnega časovnega načrta in oblikovanje njegovih ciljev.

Ključne ugotovitve

- Trdna skladnost z drugimi glavnimi strategijami, vključno s strategijo EU o osebnem in lahkem orožju ter regionalnim časovnim načrtom.
- Zagotovljeno tesno usklajevanje z razvojem zakonodaje znotraj EU o nadzoru nad strelnim orožjem, da se zagotovi približevanje zakonodaje Zahodnega Balkana standardom EU. Zagotovljena skladnost z mednarodnimi instrumenti.
- Šibka usklajenost med dejavnostmi različnih zainteresiranih strani; številna prekrivanja; pomanjkanje celostne strukture usmerjanja pri organizaciji različnih dejavnosti.
- Pomanjkanje povezanega in celovitega proračunskega pristopa na ravni EU

4. SKLEPNE UGOTOVITVE

EU in partnerice z Zahodnega Balkana se spopadajo s skupnimi izzivi.

Dodana vrednost akcijskega načrta je bila najbolj vidna pri izboljšanju mreženja, izmenjavi informacij in postavitvi temeljev za prihodnje sodelovanje.

Vendar ocena akcijskega načrta kaže, da več načrtovanih ukrepov še ni bilo v celoti izvedenih, zaradi česar se je zmanjšala uspešnost akcijskega načrta. To velja zlasti za vzpostavitev kontaktnih točk za strelno orožje, ki so potrebne za ustrezne strategije uveljavljanja, usklajevanje, obveščevalno dejavnost in izmenjave informacij, tako na nacionalni kot tudi evropski ravni. Še vedno ni usklajenega zbiranja podatkov o zasegih

strelnega orožja, ki bi omogočilo z dokazi podprto politiko ter ustrezno in zanesljivo oceno trendov trgovine. Podobno tudi zainteresirane strani niso oblikovale standardne oblike poročanja za izmenjavo informacij, kot je bilo načrtovano v akcijskem načrtu.

Ocena tudi kaže, da bi bilo mogoče izboljšati uspešnost akcijskega načrta. Da bi na primer na skupnih sestankih omogočili uresničevanje konkretnih rezultatov, bi bilo treba zagotoviti jasna navodila udeležencem, ki bi morali biti pooblaščen za dajanje mnenj ali informacij o morebitnih rezultatih. Po mnenju številnih zainteresiranih strani bi lahko usposabljanja postala učinkovitejša, če bi se osredotočala na praktične primere, uvedbo skupnih preiskav ter posamezna vprašanja, kot je strelno orožje, ki ga je mogoče predelati.

Kar zadeva geografsko področje, so se dejavnosti osredotočale na Zahodni Balkan, vendar bo zaradi prihodnjih izzivov morda upravičeno učinkovito zajeti celotno jugovzhodno Evropo, vključno z Moldavijo in Ukrajino, da bi se razvile za prihodnost primerne rešitve v vzhodnem sosedstvu EU.

Države članice in partnerice z Zahodnega Balkana bi zdaj morale preusmeriti svoje politične zaveze v operativne prednostne naloge in oprijemljive rezultate. Potrebno je tesnejše usklajevanje med državami članicami, partnericami z Zahodnega Balkana in mednarodnimi organizacijami, da se zagotovijo boljši in konkretni rezultati v skupnem boju proti trgovini s strelnim orožjem. V zvezi s tem regionalni časovni načrt predstavlja celovito oceno potreb za prihodnjo politiko v regiji. Dopolniti bi ga bilo mogoče z operativnimi cilji za posamezne države, podrobnejšimi kazalniki uspešnosti ter jasno usmerjevalno in proračunsko strukturo. Komisija je pri reševanju teh izzivov pripravljena podpreti države članice, partnerice z Zahodnega Balkana, agencije EU in mednarodne organizacije. Različne zainteresirane strani, s katerimi so potekala posvetovanja, so izrazile potrebo po akcijskem načrtu. Na splošno bo treba upoštevati oceno tega akcijskega načrta, da se zagotovi stalno sodelovanje na tem področju v prihodnje.